

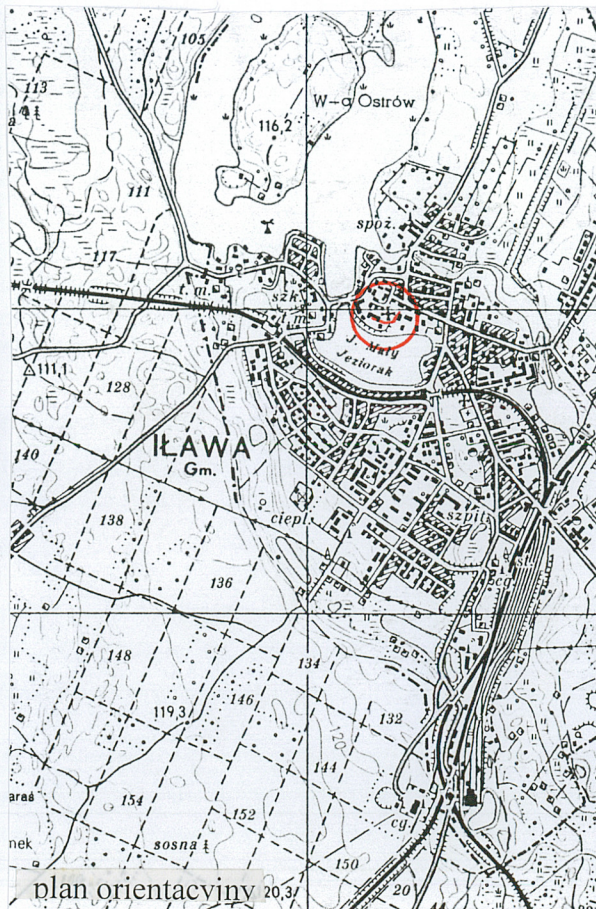
1. Obiekt

MURY MIEJSKIE

2. Czas powstania
ok. poł. XIV w.

3. Miejscowość

IŁAWA

4. Adres

14-200 Iława

nr hipoteczny 191, 201/4, 190/2, 195/9, 188

5. Przynależność administracyjna

województwo: warmińsko – mazurskie

powiat: Iława

gmina miejska: Iława

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Ylawia, Ylow, Ylow Theutonicalis, Deutsch Eylau

7. Przynależność administracyjna przed 1 VI 1975

województwo: olsztyńskie

powiat: Bartoszyce

8. Właściciel i jego adres

Urząd Miasta, 14-200 Iława, Ul. Andersa 2A

Parafia Rzym. Kat., p.w. Przemienienia
Pańskiego

14-200 Iława, ul. Kościelna 1

9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Rejestr zabytków

.... A-590
Nr

7. III. 1961
data

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu
Miasto Ława założone zostało w 1305 r. w miejscu staropruskiego grodu, na półwyspie wcinającym się w jezioro Jeziorak. Przywilej odnowiony został w 1317, a w 1333 rozszerzony. W 1454 r. miasto stanęło po stronie króla polskiego, ale pozostało w państwie zakonnym, dzierżawione w latach 1513-1521 przez biskupów pomezańskich. Stare miasto w Ławie posiadało prostokątny kształt, kwadratowy rynek pośrodku z wychodzącymi z narożników ulicami wydzielającymi dookoła niego 8 kwartałów (przedzielonymi mniejszymi uliczkami na 10); w pld. wsch. kwartale wzniesiony został kościół parafialny p.w. Przemienienia Pańskiego włączony w system obronny miasta, a wzdłuż wsch. części miasta, przylegając od pñ. do terenów kościelnych znajdował się dwór (zamek?) krzyżackich prokuratorów. Przy murach biegła uliczka dookoła. Mury zostały wzniesione w XIV w., posiadały prawdopodobnie 5 baszt i dwie bramy – Lubawską (Polską) i Prabuską. Mury zachowane w szczątkowej formie częściowo na odcinku wsch., przebudowane w k. XIX w. [rzy kościele i fragmentami wzdłuż pld. odcinka, gotyckie, częściowo neogotyckie.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

USYTUOWANI: Pozostałości murów miejskich zachowane są na kilku odcinkach: na skarpie ściany kościoła w kierunku pñ., odgradzające teren dawnego zamku, od pld. ściany kościoła w krawędzi wzgórza przerwany zabudowaniami Niepublicznego Ośrodka Zdrowia – z pozostałości baszty, wzdłuż pld. krawędzi wzgórza, obok osiedlowej ulicy.

Materiał: mury wzniesiony z cegły o wymiarach ok. 28-31 cm x 8,5-9 x 13 cm, z użyciem ułożonych częściowo w wążku wendyjskim, częściowo kowadełkowym i krzyżykowym na zaprawie – piaskowej, miejscami korona przykryta blachą, dachówką holenderką lub betonową wylewką, i przy osiedlu blokowym, częściowo otynkowane od strony pld.; w części wsch. licówka z XIX – wie. w wążku krzyżykowym, z cementowym fugowaniem z koroną murów przykrytą betonowym par. części pld. na całej wysokości wzniesione z kamienia polnego na zaprawie wapiennej, z wtórnym ce fugowaniem;

fundamenty: kamienne z kamienia polnego i łamanego;

PLAN

Mury w zachowanych fragmentach o prostych odcinkach, w zachowanym fragmencie baszty i wyrzalizowane w kierunku pld.

BRYŁA

W formie ściany o wtórnym zabezpieczającymi pulpitemi parapetami;

ELEWACJE: kamienne i ceglane o zróżnicowanym wążku; na wsch. odcinku z niewielkimi blankami

WYPOSAŻENIE: brak

INSTALACJE: brak

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
-	-	mury miejskie	ekspozycja historyczna
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)	
Brak danych.		Stan zachowania: niezadowolający. Fundamenty i ściany spękane w wielu miejscach, ubytki cegieł i kamieni.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	
		konieczność uzupełnienie ubytków i fugowania.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

22. Bibliografia

1. Hawa, *Z dziejów miasta i powiatu*, Olsztyn 1969;
2. L. Czubieli, T. Domagała, *Zabytkowe ośrodki miejskie Warmii i Mazur*, Olsztyn 1969,

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

Nie natrafiono

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst: mgr Jerzy Domino, październik 2002r.

plany, rysunki: Jerzy Domino, X. 2002r..

zdjęcia fotograficzne: Jerzy Domino, X. 2002r.

miejsce przechowywania negatywów: autor

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki Wkładka do karty ewidencyjnej zabytków architektury i budownictwa. Załącznik nr 1-3.

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

ZAŁĄCZNIK NR 1.

1. Miejscowość2. Ilawa	3. Obiekt (nazwa jak w karcie) MURY MIEJSKIE	4. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) ZDJĘCIA, PLANY
----------------------------------	--	--

3.

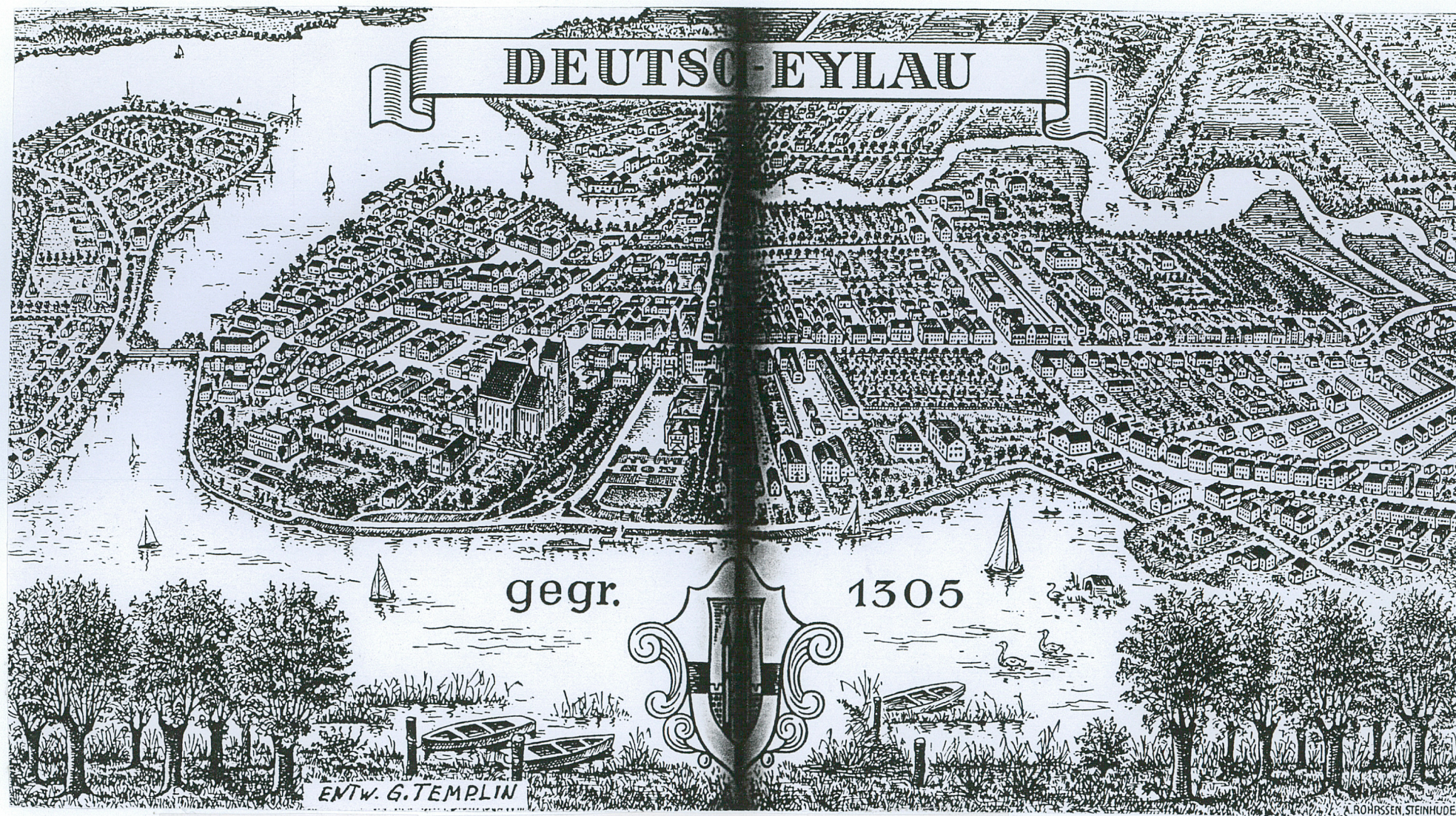

4.

Wkładkę założył: mgr J. Domino, listopad 2002r.
Miejsce przechowywania negatywów: autor

5

G. Templin, rysunek perspektywiczny ławy, stan przed 1945 r.[w:] G. Templin, *op. cit.*

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA,

ZAŁĄCZNIK NR 2.

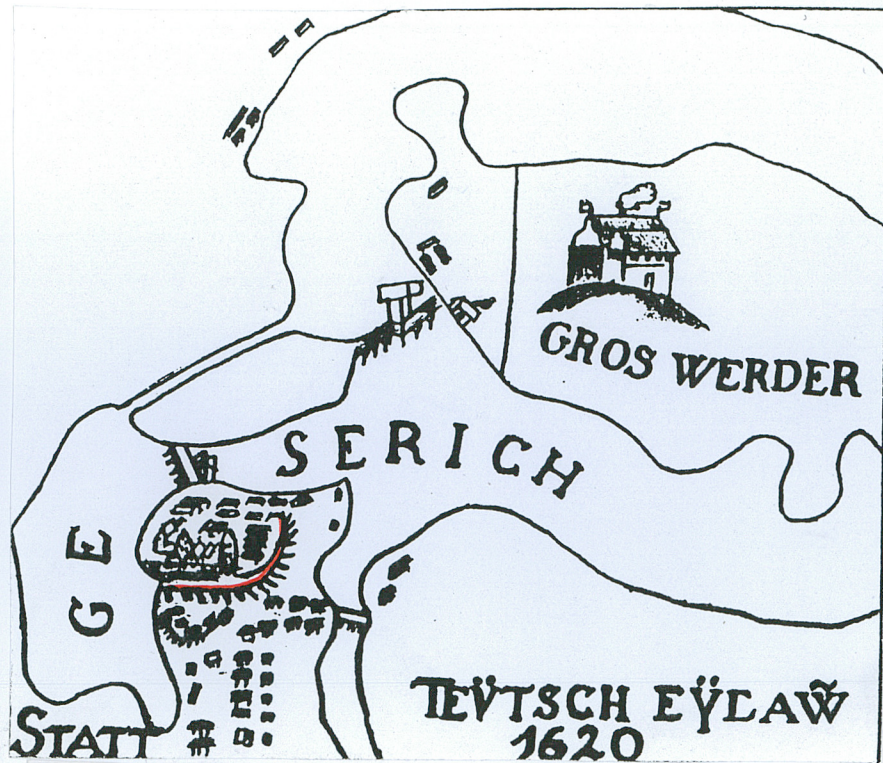
1. Miejscowość2. Ilawa	3. Obiekt (nazwa jak w karcie) Mury Miejskie	4. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) ZDJĘCIA, PLANY
----------------------------------	--	--

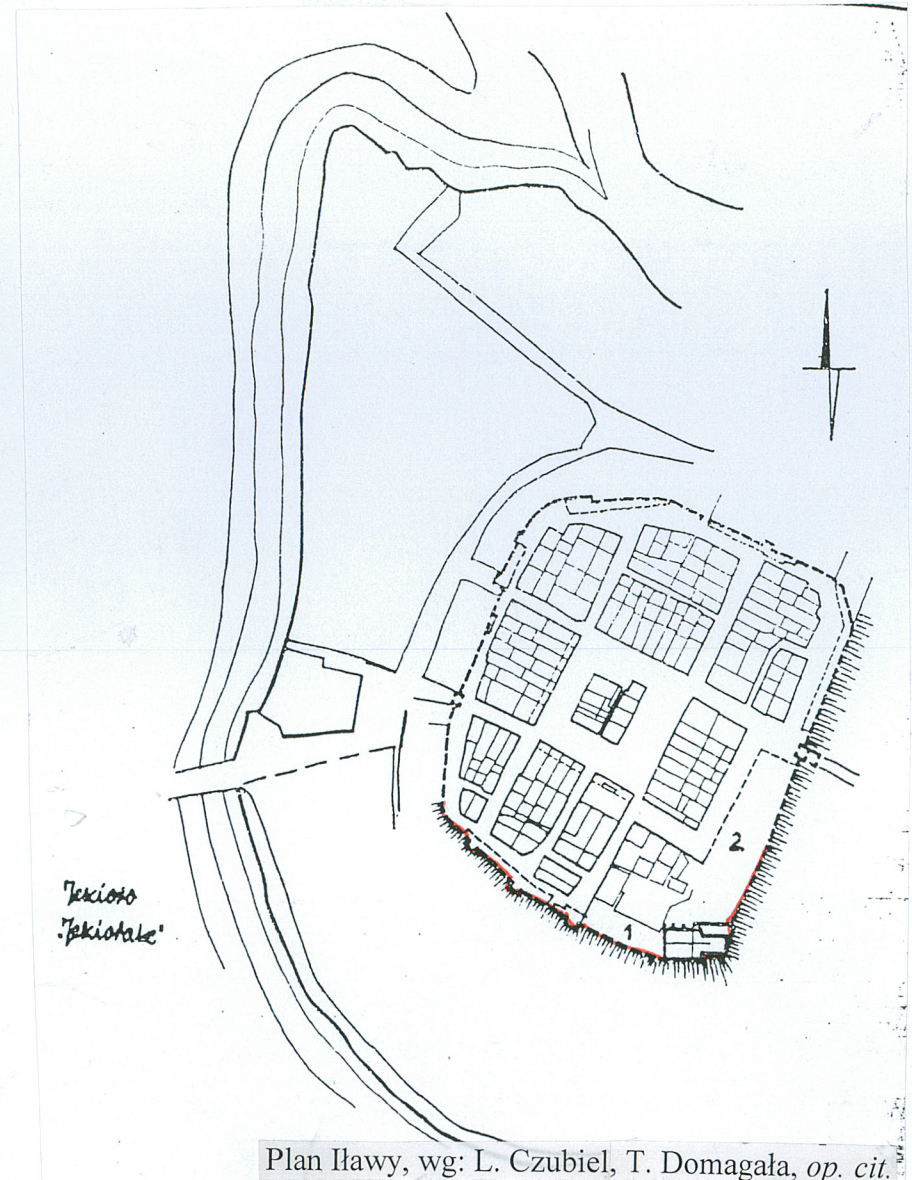
2.

Wkładkę założył: mgr J. Domino, listopad 2002r.
Miejsce przechowywania negatywów: autor

Hawa, plan orientacyjny z 1620 roku [w:] G. Templin, *Deutsch-Eylau seit 1525*, „Westpreussen Jahrbuch”, B. 50, 2000.

Plan Hawy, wg: L. Czubiel, T. Domagała, *op. cit.*

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

ZAŁĄCZNIK NR. 3.

1. Miejscowość2. Ilawa	3. Obiekt (nazwa jak w karcie) MURY MIEJSKIE	4. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) ZDJĘCIA,
----------------------------------	--	--

Spis ilustracji:

1. odcinek pld. - zach.
2. odcinek pld. z budynkiem gospodarczym
3. fragment muru przy baszcie
4. fragment baszty
5. fragment muru na pld. odcinku
6. fragment muru w części wsch.
7. fragment pln. - wsch. narożnika
8. fragment muru przy kościele
9. fragment muru przy skarpie
10. fragment muru przy osiedlu
11. fragment muru przy osiedlu

Wkładkę założył: mgr J. Domino, listopad 2002r.
Miejsce przechowywania negatywów: autor

8.

9.

10.

11.